

Veelgestelde vragen & antwoorden

Drinkwaterwinning Hammerfliet

---

1. Waar in het gebied daalt de grondwaterstand en wat ga ik daarvan merken als omwonende?

In de afgelopen maanden hebben we onderzoek gedaan naar de bodemopbouw en de bebouwing in het gebied Hammerfliet. Ook hebben we onderzoek gedaan naar hoe het grondwater in het gebied zich 'gedraagt' als we de waterwinning gaan verhogen en hoe de wateraanvoer van het gebied eruit ziet. Uit deze onderzoeken komt een kaart die laat zien waar de grondwaterstanden dalen of hoger worden (te downloaden via www.vitens.nl/hammerfliet). In een aantal gebieden kan de gemiddeld laagste grondwaterstand (zomersituatie) 25 cm of meer dalen. In deze gebieden is de kans op bodemdaling als gevolg van zetting (verzakking) van grondlagen die daarvoor gevoelig zijn, zoals veen of klei, het grootst.

Aveco de Bondt heeft in deze gebieden waar de grondwaterstand 25 cm of meer daalt onderzoek gedaan naar de kans op het ontstaan van schade als gevolg van de drinkwaterwinning. Zij hebben daarbij gekeken naar een combinatie van de volgende aspecten:

- Daling van de grondwaterstand als gevolg van de drinkwaterwinning;
- Fundering van de betreffende gebouwen;
- Aanwezigheid van slappe bodemlagen (zoals klei of veen) onder deze funderingen;
- De diepte waarop het grondwater fluctueert en waar de slappe bodemlagen zich bevinden;
- Ongelijkmatige (scheve) zakking van gebouwen als gevolg van een sterk wisselende bodemopbouw;
- De stevigheid van het gebouw om scheefstand constructief te verwerken.

Er is sprake van een kans op schade aan gebouwen als alle bovenstaande aspecten zich gezamenlijk voordoen. De conclusie uit het onderzoek van Aveco de Bondt is dat voor een derde tot de helft van de woningen binnen dit 25 centimeter-gebied een kans op constructieve schade is, als we geen aanvullende maatregelen nemen.

Het onderzoek van Aveco de Bondt laat ook zien dat schade aan gebouwen, verlaagde grondwaterstanden en bodemdaling meerdere oorzaken en oplossingen kent. Denk aan: klimaatverandering, bouwkundige fouten en andere grondwateronttrekkingen. Gelet op deze onderzoeksresultaten wil Vitens eerst verdere scenario's uitwerken om te kijken of een verhoogde drinkwaterwinning in de toekomst verantwoord mogelijk is. Bijvoorbeeld door aanvullende maatregelen te nemen. Samen met Provincie, gemeenten, waterschappen en de omwonenden in Hammerfliet werken we deze scenario's uit in een gebiedsgerichte aanpak. Daarbij kijken we ook naar effecten in het

gebied waar de grondwaterstand minder dan 25 cm daalt. Zo willen we het gebied rondom Hammerfliet meer weerbaar kunnen maken voor toekomstige veranderingen.

2. Wat betekent bovenstaande voor het verdere proces? Wanneer verwacht Vitens een conclusie te kunnen trekken?

Gelet op de onderzoeksresultaten uit het 4de onderzoek wordt door Vitens nu geen conclusie getrokken over het benutten van de vergunning voor de verruimde drinkwaterwinning. Vitens wil alleen op een duurzame manier grondwater voor drinkwater winnen en zal pas na de beoordeling van toekomstscenario's – in de lopende dialoog met betrokken overheden en omwonenden - een conclusie over de volledige inzet van de drinkwaterwinvergunning trekken en deze met betrokken overheden en omwonenden delen.

Samen met Provincie, gemeenten, waterschappen en de omwonenden in Hammerfliet zal Vitens een aantal scenario's uitwerken om te kijken of een verhoogde drinkwaterwinning in de toekomst verantwoord mogelijk is. Deze toekomstscenario's zijn gebaseerd op de volgende oplossingsrichtingen:

- Aanvullende waterhuishoudkundige maatregelen (watersysteem);
- Gebouwen bodemdalingsbestendig maken;
- Uitbreiding capaciteit drinkwaterwinning afstemmen op kans op schade.

Daarnaast gaan we gebouwen en grondwaterstanden grondig monitoren.

3. Als Vitens meer grondwater oppompt voor drinkwaterwinning, wordt dit grondwater dan op een andere manier weer aangevuld? En hoe zit dat bijvoorbeeld in droge zomers?

Waterschap Vechtstromen is verantwoordelijk voor het beheer van oppervlaktewater in het gebied. Door oppervlaktewater aan te voeren en/of vast te houden in het gebied, kan het grondwater worden aangevuld. Vooralsnog gaat het waterschap ervanuit dat zij het benodigde water dat nodig is in het gebied aan kunnen voeren. Echter zijn er in extreme situaties, zoals zeer droge zomers, geen garanties te geven. In die periodes doet het waterschap haar best om zoveel mogelijk water aan te voeren en vast te houden, maar kunnen zij niet garanderen dat er genoeg water is als het al een lange periode niet heeft geregend of de watertoevoer vanuit Eefde/Almelo geknepen wordt.

4. Waarom moeten omwonenden zelf aantonen dat zij schade hebben en gebruikt Vitens geen omgekeerde bewijslast?

Omgekeerde bewijslast betekent dat Vitens na onafhankelijk onderzoek moet aantonen dat ontstane schade niet door de drinkwaterwinning komt. De omgekeerde bewijslast kan niet worden toegepast in het Hammerfliet omdat de beoordeling van schade als gevolg van drinkwaterwinning volgens de wet bij de ACSG-commissie ligt.

Net als bij de omgekeerde bewijslast is onafhankelijk onderzoek de basis voor schadeloostelling.

5. Waar kan ik als omwonende of agrariër terecht met schade die ik nu al heb?

Er is een procedure voor het vaststellen en beoordelen van schade door drinkwaterwinning. In alle provincies in Nederland wordt mogelijke schade door drinkwaterwinning door de drinkwaterbedrijven beoordeeld door een onafhankelijke commissie: de ACSG (Advies Commissie Schade Grondwater). De ACSG voert voor het gehele invloedgebied van Hammerfliet een onderzoek uit naar de effecten van de drinkwaterwinning van 1,6 miljoen kuub per jaar in de afgelopen decennia, in opdracht van de provincie. Als de ACSG concludeert dat schade door drinkwaterwinning ontstaat, is Vitens verplicht deze schade te vergoeden. Alle stappen die worden doorlopen via de ACSG zijn hier terug te vinden: www.bij12.nl/zo-werkt-de-acsg.

Helaas is er geen landelijke regeling voor schade die door een andere reden is ontstaan, zoals de klimaatverandering die in Nederland naar verwachting 1 miljoen huizen gaat treffen. Om schade te claimen voor andere oorzaken dan drinkwaterwinning, of in combinatie met drinkwaterwinning, kan men in Nederland deze juridisch of wettelijk verhalen op de vermoedelijke veroorzaker daarvan, van het Rijk, tot gemeenten of waterschappen, de buurman of de aannemer van een huis die de fundering heeft aangelegd.

Bent u bewoner in het gebied en denkt u schade te hebben dat is ontstaan door de drinkwaterwinning in het gebied? Meld dit dan bij de ACSG, zo hebben wij zicht op het aantal schademeldingen en kunnen zij onderzoeken starten. U kunt een melding maken bij de provincie Overijssel via dhr. Bulterman (r.bulterman@overijssel.nl).

6. Blijft het waterwingebied zo groot als deze nu is of verandert dit?

Als de drinkwatervergunning voor 5 miljoen kuub drinkwater wordt ingezet, blijven het grondwaterbeschermingsgebied en het waterwingebied ongewijzigd. Deze zijn al ingericht op de vergunde hoeveelheid van 5 miljoen m³ per jaar.

7. Als de drinkwaterwinning wordt verhoogd, hoe blijft Vitens in de toekomst de grondwaterstanden in de gaten houden?

In het gebied zijn verschillende peilbuizen aanwezig die de actuele grondwaterstand laten zien. Deze blijven we ook in de toekomst nauwlettend in de gaten houden. Waar nodig plaatsen we peilbuizen bij.

8. Op basis van welke criteria wordt het uiteindelijke besluit genomen om de drinkwaterwinning al dan niet te verhogen?

Vitens weegt af of de eventuele effecten (hoe vervelend deze ook kunnen zijn voor degenen die het treft) en de aanvullende maatregelen die mogelijk zijn om deze

effecten op te vangen en/of te compenseren opwegen tegen het algemene belang van de drinkwatervoorziening.

Daarbij kan de winning in Hammerfliet niet los gezien worden van de situatie in heel Overijssel, en in het bijzonder in Twente. De drinkwatervraag stijgt daar harder dan wat we aan drinkwater kunnen produceren. En winning uit het Twentekanaal is (vanwege de brand bij Vredestein) al langere tijd geen optie. We hebben grote zorgen over de zekerheid waarmee we in de toekomst drinkwater kunnen leveren. Daarom hebben provincie, gemeenten en waterschappen samen met Vitens in 2020 de adaptieve strategie drinkwatervoorziening ontwikkeld. Deze strategie bestaat uit verschillende stappen op de korte, middellange en lange termijn. Het benutten van de bestaande vergunningsruimte in Hammerfliet wordt daarbij als een mogelijke maatregel gezien die op de korte termijn gerealiseerd kan worden.

9. Wanneer trekt Vitens een conclusie over het al dan niet inzetten van de drinkwatervergunning van 5 miljoen kuub?

Zoals ook bij vraag 2 wordt vermeld, gaat Vitens samen met betrokken overheden en omwonenden verdere scenario's uitwerken om te beoordelen of de drinkwaterwinning in het Hammerfliet verantwoord ingezet kan worden. Deze beoordeling van scenario's wordt voor de zomer verwacht.

10. Hoe blijf ik op de hoogte van de ontwikkelingen in het gebied?

De ongeveer 900 omwonenden van Hammerfliet in het zogenaamde invloedsgebied ontvangen onze nieuwsbrieven per post. Woont u buiten dit gebied? Stuur dan een mail naar hammerfliet@vitens.nl o.v.v. 'aanmelden nieuwsbrief'. Dan plaatsen we u op de verzendlijst voor onze digitale nieuwsbrief.

Daarnaast vindt u alle meest recente informatie en nieuwsbrieven op onze website: www.vitens.nl/hammerfliet.

Heeft u een vraag? Neem dan contact met ons op via hammerfliet@vitens.nl.